

ಮುಳ್ಳಿನರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಎರಡೂ ಕೈ ಮುಗಿದು ಭಯಭಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಾಕಿದಳು. ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಹುಯಿಲಿಟ್ಟರು. ರಂಗಯ್ಯ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಪುಲ್ಟೆಯೂ ಮುಯಿಲೆಯೂ ಬಾಲಗಳನ್ನು ಸೆಟೆದುಕೊಂಡು ಜಿಗಿದು ಹೊರಟವು.

ಊರೆಲ್ಲಾ ಗಲಿಬಿಲಿ. ಏನಾಗುತ್ತದೋ ಎಂಬ ಭಯ. ರಂಗಯ್ಯ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದು ತಲುಪಿದ. 'ಏನಾಯ್ತು?' ಎಂದು ಕೇಳುವಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದವು. ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ 'ರಾಜ, ಇಲ್ಲಿ ಬಾ' ಎಂದು ಒಟಿಯಾಗಿ ಕರೆದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ.

ನಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಂದರತ್ತೇವನ್ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ರೌಡಿ ಇದ್ದ. ಏಳು ಸಲ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋದವನು. ಮೂರು ಕೊಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೋಡಿಕೊಲೆ. ಏನಾದರೂ ಕೊಂಡು ತಿನ್ನಲು, ನಮ್ಮ ಕೃಷಿಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಕಾಯಿಯನ್ನು ಕದ್ದ ಎಂದು, ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಅವನ ಮಗನಿಗೆ ಹಿಗ್ಗಾಮುಗ್ಗಾ ಬಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಹುಡುಗನನ್ನು ಹಗ್ಗದ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಸುಂದರತ್ತೇವನ್ ಮಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ.

ಇಷ್ಟೇ ವಿಷಯ. ರಂಗಯ್ಯ ಹೋಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದರೂ ಅವನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾ ಸುಂದರತ್ತೇವನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಳು. ಅವಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದೆಂದು ನಾವು ಮೊದಲು ಅಂದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ; ನಂತರವೇ ತಿಳಿಯಿತು.

ಅವಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಊರಿನ ಜನ ತುಂಬಿದ್ದರು. ಅಳುವ ಶಬ್ದಗಳು.

ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾ ಹೋದಕೂಡಲೇ ಗೊಂದಲ ಉಂಟಾಯಿತು. ಹೆಂಗಸರು ವಿನಯದಿಂದ ದಾರಿಬಿಟ್ಟು ನಿಂತರು. ಹೊಡೆತ ತಿಂದ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದ್ದರು. ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರು ಓ ಎಂದು ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಡುಗನ ತಾಯಿಯ ಅರಚಾಟ ಎದೆಯನ್ನು ಕಲಕುವಂತೆ ಇತ್ತು. ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾ ಕಲ್ಲಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಂದ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರು ಸುರಿಯಿತು. ಅವಳು ಸುಂದರತ್ತೇವನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ನಂತರ ಮಂಚದ ಮರದ ಪಟ್ಟಿಯ ಅಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. ತನ್ನ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒತ್ತಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಾ, ರಕ್ತ ಸೋರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಹುಡುಗನ ಮುಖವನ್ನು ಒರಸಿದಳು. ಸುಂದರತ್ತೇವನ್ ಮಂಚದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಚ್ಚನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಊರಿ ಒಂದು ಕಾಲಿಂದ ಮಂಡಿಯೂರಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು,

ಎಡ ಮೊಳಕ್ಕೆಯನ್ನು ಮಂಚದ ಮರದ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಐದು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಮಗುವಿನಂತೆ ಅತ್ತ.

ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾ ಹುಡುಗನ ಮೂರ್ಛೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಳಿ ಮಜ್ಜೆಗೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿಸಿ ಗೆಲುವುಂಟುಮಾಡಿದಳು. ಹಳದಿಪಾವಟೆ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತರಲು ಹೇಳಿದಳು. ಅವನ್ನು ಬಿಸಿಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಶಾಖ ಕೊಟ್ಟಳು. ತೆವಳು ಅಂಜೂರದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಪಕ್ವ ಮಾಡಿ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುಹಾಕಿದಳು. ನಂತರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹತ್ತು ಕೊಳಗ ಭತ್ತದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೂ, ಎರಡು ಕೋಳಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟುಕಳುಹಿಸಿದಳು. ನಾವು ಮೂಕರಂತೆ ಒಂದು ಮಾತೂ ಆಡದೇ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆವು.

ನಮ್ಮ ತಂದೆಯೋ, ಈಗ ಏನೂ ನಡದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ತಲೆಗೆ ಟವಲು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಗೋಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತಾಳೇಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಾಗ ತುಟಿಯನ್ನು ಎರಡು ಬೆರಳಿನಿಂದ ಒತ್ತಿಹಿಡಿದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಊರುವ ವೀಳ್ಯದ ರಸವನ್ನು ಓಕಿ ಉಗಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಕೂಳೆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ದೂರ ಹೋಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾಳಿಗೂ ಒಂದು ದಿನ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಆ ಕಾಲದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ತಮಗೆ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಕೂಡಲೇ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ಯಾರ ಬಳಿಯೂ ಕಾರಣ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಅಡಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಖಚಿತ. ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾ ಸಹ ಮೂರು ದಿನ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿ 'ದುಖ' ಅನುಭವಿಸಿದಳು.

ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಮೂರು ದಿನ ಮದುವೆ. ಆ ಮೂರು ದಿನವೂ 'ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಇದ್ದ' ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ತೀರದು. ಮದುವೆಯಾದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಅವಳು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಗಲಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಳು. ಸುಮಂಗಲಿಯರು ಅವಳಿಗೆ ಆರತಿ ಎತ್ತಿದರು. ಆರತಿ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಅವರು ಹಾಡಿದರು. ಆ ಹಾಡಿನ ಕೊನೆಯ ಪ್ರತಿ ಸಾಲು ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಇತ್ತು:

'ಮಾಯಮ್ಮಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಮ್ಮಾ ಪೋಯಿರಾವೇ' (ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯೇ ಹೋಗಿಬಾರೇ.)

ಆ ದೃಶ್ಯ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಸಿರಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಅವಳನ್ನು ನಾವು ಅದೇ ಊರಿನಲ್ಲೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ಐದು ಮನೆ ದಾಟಿದರೆ ಅವಳ ಅತ್ತೆ ಮನೆ. ಅವಳನ್ನು ನಾವು ಬೀಳ್ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಏನೋ ಒಂದನ್ನು ಖಂಡಿತ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವು.

ಆ ಒಂದು ಈಗ ನಮ್ಮ ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾನ್ ಬಳಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವಳಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗಿದೆ.

2

ಹೌದು, ಅದು ಬಹಳ ನಿಜ.

ರಾಜ ಆಗಾಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಈಗ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನಾನು ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾನ್ನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಅವಳಿಂದ ಏನನ್ನೋ ದೂರ ಮಾಡಿದೆ.

ಅವಳು ಈಗ ನಿಜವಾಗಲೂ ಎರಡುಪಟ್ಟು ಉತ್ತಾಹದಿಂದಿದ್ದಾಳೆ. ನನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನಮ್ಮ ಮದುವೆಯ ಮೊದಲು ನನಗಿದ್ದ ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾಳೇ; ಈಗ ಇರುವ ನನ್ನ ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾಳೇ; ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ನಾನು ಆ ಮೊದಲಿನವಳನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ನಮಗೆ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು. ಒಂದರ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆರಿಗೆ. ಇದು ಅವಳನ್ನು ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿಸಿರುವುದು ನಿಜ. ಸದಾ ಮಕ್ಕಳು, ಮನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾದಳು.

ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ತಪ್ಪು ನಡೆದಿದೆ. ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿಗಿಂತಲೂ ಈಗ ಅವಳು ಹಲವು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ದುಡಿದು ನಿತ್ಯಾಣವಾಗಿ ಸವೆದುಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಅವಳು ನಿಧ್ಧೆ ಮಾಡುವ ಸಮಯ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಎಷ್ಟು ಸಹನೆ; ಎಷ್ಟೊಂದು ತಾಳ್ಮೆ!

ಮಗುವಿಗೆ ಮೊಲೆಯೂಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಚಾರಿದ ಎದೆಯ ಸೆರಗನ್ನೂ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ತೊಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ತೂಗುವ ಈ ಇವಳೇ ಅವಳು?

ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೂ ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೂ ಅನ್ನ ಹಾಕಲು ಹೋಗುವಾಗ ಮುಖ ಕೊಂಕಿಸುತ್ತಾಳೆ. 'ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಲುಣಿಸುವಾಗಲೋ ಅಥವಾ ನಾನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂರುವ ಸಮಯಕ್ಕೋ ಅವರು ಅನ್ನ ಬೇಡಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು ದೂರು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ 'ವಾಯ್' ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಕೆಲಸಗಾರರ ಮೇಲೆ ಉರಿದು ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ. 'ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ಎಷ್ಟು ಅನ್ನ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ ಇವರೆಲ್ಲಾ' ಎಂದು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಬುಡುಬುಡಿಕೆಯವನು ಈಗಿಲ್ಲಾ ಖುಷಿಯಾಗಿ ಬಂದು ತಲೆಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಹೊಗಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋಲೆಬಸವನಿಗೆ ನವಣೆ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಹತ್ತಿ ಬೀಜವನ್ನೂ ಹೊಟ್ಟನ್ನೂ ಕಲಸಿಡುವ ಆ 'ನಾಚ್ಚಿಯಾರ್' ಎಲ್ಲಿ ಹೋದಳು ಎಂದು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲು ನಾಚ್ಚಿಯಾರಮ್ಮಾ ತೆಂಗಿನ ನಾರುಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆ ದಿಂಬುಗಳನ್ನು ಹೊಲೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಹೊದಿಕೆಗಳಿಗೂ, ದಿಂಬಿನ ಹೊದಿಕೆಗಳಿಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ದಾರದಿಂದ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಒಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದಲೂ ನಿಧಾನವಾಗಿಯೂ ಯೋಚಿಸಿ ಮಾಡುವ ಆ ಹೆಣೆಗೆ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಯೌವನದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಕನಸುಗಳನ್ನೂ